

Staingylpen

2 • 2011

Sundregruppen

623 30 Burgsvik

E-post: info@sundrefagelstation.se

Hemsida: www.sundrefagelstation.se

Plusgiro: 45 97 36-5

Sundregruppen och Sundre fågelstation

Ringmärkningen i Sundre socken startades i Skoge 1976 av Per-Göran Bentz. Under en följd av år bedrevs den bara under våarna, men från 1985 även på hösten vid Hoburgen. Verksamheten fick där sedan alltmer standardiserade former och 1990 flyttades märkningen permanent till Hoburgen. Så har det sett ut sedan dess och ringmärkningen i Sundre har nu pågått i mer än 30 år.

Sundregruppen är vi som driver Sundre fågelstation och föreningen bildades 1986. Medlemsantalet består av ungefär 50 aktiva medlemmar och 65 stödmedlemmar. Medlemsavgiften är 300 kronor per år för aktiva medlemmar och 100 kronor för stödmedlemmar. Gåvor är naturligtvis varmt välkomna.

Utgivningen av infobladet Staingylpen varit lite sporadiskt genom åren, ofta beroende på svårigheten att få ihop ett blandat och publikt innehåll. Intentionen är framledes att få ut ett sommarnummer och ett vinter-nummer. Bildmaterialet äger signaturen Sundregruppen (då underförstått, och anges ej) när fotografen inte är känd. Redaktör är Ola Wizén.

Styrelsen

Ordförande

Björn Lilja
Ulfspärrs väg 4
622 60 Visby
lilja.b@telia.com
0498-26 41 13

Ledamöter

Leo Larsson
Vänortsgatan 7
752 64 Uppsala
leo.larsson@gmail.com
070-972 37 72

Vice ordförande

Ola Wizén
Furugatan 34
621 44 Visby
ola.wizen@telia.com
0498-27 84 34

Per Smitterberg
Irisdalsgatan 10
621 42 Visby
per.smitterberg@telia.com

Sekreterare

Tord Jeppsson
Krukmakargatan 63 lgh. 0036
117 41 Stockholm
tord.jeppsson@bredband.net
08-668 62 27

Åsa Steinholtz
Vänortsgatan 7
752 64 Uppsala
asa.steinholtz@gmail.com
018-50 14 75

Kassör

Tommy Lindberg
Västra Prinsgatan 31 vpl. 3
371 35 Karlskrona
tommyleelow@hotmail.com
073-543 60 13

FOTO: HANS BISTER

Omslagsfoto: Ola Wizén
Nätuppsättning 24 april

Sundregruppen
623 30 Burgsvik
E-post: info@sundrefagelstation.se
Hemsida: www.sundrefagelstation.se
Plusgiro: 45 97 36-5

Innehåll

2 · 2011

Årsmötet 2011	18
Vårsåsongen 2011	19
150.000 fåglar vid Hoburgen	24
Vikariat kan löna sig	25
Något om min skådarvär på södra Gotland 1985	27
Föreningsinfo och nästa Staingylpen	30

Några av dem som skötte vårens bemanning, från vänster: Åsa Steinholtz, Leo Larsson, Dennis Nyström, Aïda López från Spanien och Liis Keerberg från Estland. Foto: Eric Blomgren.

Årsmötesdeltagarna samlade vid Holmhällar den 26 mars 2011. Vinnarlaget i fågelrallyt ses sittande. Foto: Robert Kavhed.

Detta referat publicerades i en något förenklad version i Gotlands Tidningar (GT) den 20 april och i Gotlands Allebanda (GA) den 26 april. Dessförinnan blev referatet det första egentliga inlägget på vår nya, omarbetade blogg den 17 april.

Sista helgen i mars har länge varit lika med årsmöteshelg för Sundregruppen och 2011 blev inget undantag. Som de senaste åren ägde det rum på Pensionat Holmhällar, Vamlingbo, lagom när fågelvåren tagit fart på allvar.

Traditionsenligt inleddes lördagen med några timmars *Bird Race*, eller fågelrally på ren svenska. Namnet till trots är det petnoga med hastighetsbestämmelserna och det hela går mycket sansat tillväga. Tävlingen går ut på att lagen ska få ihop så många fågelarter som möjligt under en bestämd tid. Både sedda och hörda fåglar räknas och alla i laget måste klara av arten innan målgång. Vinnarna Björn Lilja, Tord Lantz och Charley Wiklund lyckades plita ner 71 kryss i artlistan på de fem timmar rallyt höll på. Totalsumman för racet hamnade på ca 80 arter och den brukar vara en bra värdeomätare på hur långt våren framskridit.

När racet var avslutat vidtog en diskussionsstund om angelägna spörsmål, såsom föreningens fortsatta dystra ekonomi och huruvida vi skulle kunna locka fler medarbetare

och medlemmar. Antalet har sjunkit de senaste åren och bemanningen 2010 bestod av 32 ringmärkare/assistenter som medverkade på helt ideell basis. Bland dessa en italienare och en bilburen spanjor (370 mil enkel resa)!

Själva årsmötet blev mest formalia. Först ut omvaldes ordförande Björn Lilja, Vibble, på ett år. Leo Larsson och Åsa Steinholtz, Uppsala, och Ola Wizén, Visby, omvaldes som styrelsemedlemmar för ytterligare två år. Övriga medlemmarna kvarstod för ännu ett år men är på valbar plats nästa år, och de är Per Smitterberg, Visby, Tommy Lindberg, Karlskrona och Tord Jeppsson, Stockholm. Styrelsen förblev därmed oförändrad och den beviljades ansvarsfrihet för föregående år. Ett konstituerande styrelsemöte hölls i vanlig ordning på söndagen innan alla åkte hemåt.

Sundre fågelstation är en i raden av 20-talet stationer i landet. I genomsnitt brukar ca 5.000 fåglar ringmärkas per år vid Hoburgen men rekordåret 1988 bjöd på makalösa 15.000 fåglar. Sedan märkplatsen där blev permanent 1999 (både vår och

höst) har drygt 200.000 fåglar märkts i Sundre socken. Under våren 2011 kommer summan 150.000 fåglar att passeras enbart för Hoburgen. Detta kommer naturligtvis att uppmärksammas framöver plus det faktum att svensk ringmärkning firar 100 år. Totalt har 12 miljoner fåglar ringmärkts i landet och mer än 158.000 av dessa har återfunnits.

Försärskiltintresserade vill hänvisa till vår omarbetade hemsida, www.sundrefagelstation.se. Medlemmarna får infobladet *Staingylpen* två gånger per år, vilket även är det gotländska namnet på vår maskot, stenskvättan. Vi vill i sammanhanget passa på att tacka sundreborna för året som gick: familjen Reiland-Ståhlberg på Skoga, som inhyst oss i sitt nyrenoverade gårdshus samt Sune Jacobsson, Västergårde, och Einar Johansson, Ottes, för ovärderlig hjälp med en del praktiska saker. Ett varmt tack till Keges Grosshandel AB i Visby för sponsring.

Slutligen ett tack till Robert Kavhed för synpunkter på manus.

Ola Wizén

Vårsåsongen 2011

En adult sidensvans *Bombycilla garrulus* ringmärktes den 2 maj.

Leo Larsson & Åsa Steinholtz

Under perioden 25 april – 8 juni 2011 ringmärktes 1592 fåglar av 54 arter vid märkområdet nedanför Hoburgsklippan. Det genomsnittliga antalet ringmärkta fåglar för vårarna 2001 – 2010 är 1949, så årets antal är i lägsta laget. Detta trots att siffran bärs upp av exempelvis rödhake, gransångare och taltrast, som i år märkts i större antal än normalt, och vars toppar oftast inträffar innan vårsåsongen startar den 25 april.

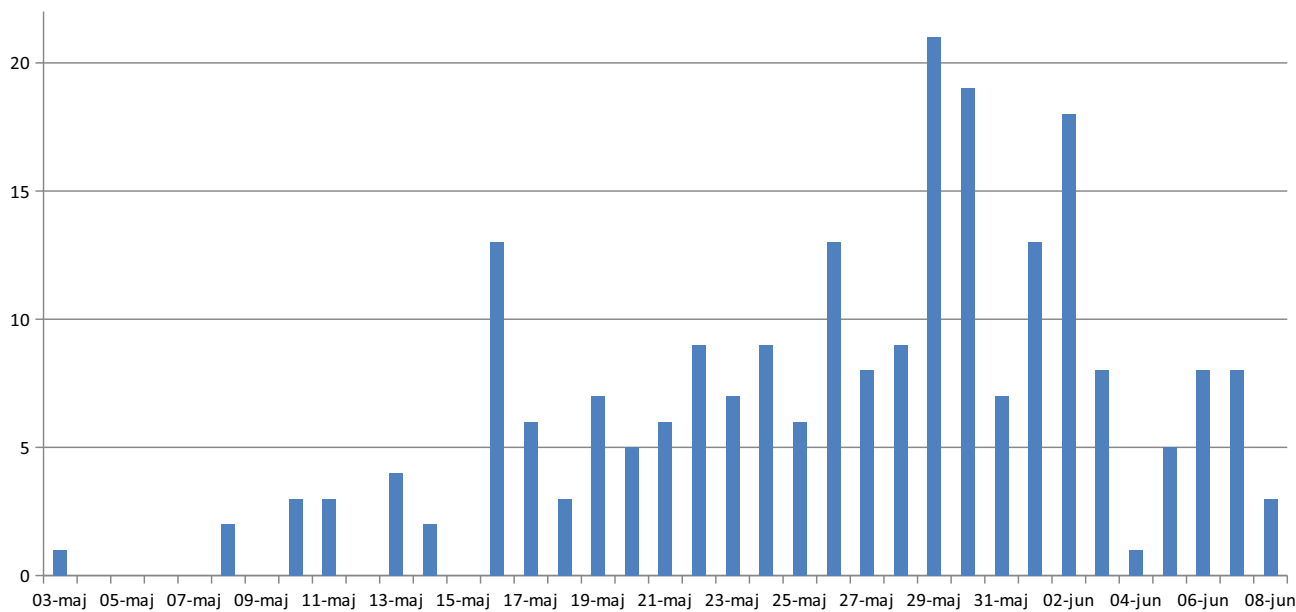
Några ljusa ögonblick från såsongen är dock värda att nämna. Det allra ljusaste är naturligtvis den dvärguv vars ben Bimbi fick glädjen att fästa en ring runt 31 maj. Bimbi låg dessutom bakom en nattskär 20 maj; han ringmärkte ju en sådan även under hösten 2010. Peter och Sivert fångade en sidensvans 2 maj samt Hoburgens första trastsångare 10 maj.

Totalsiffran för antalet ringmärkta fåglar vid Hoburgen passerade under våren 150.000, varvid en hane rödstjärt fick sin ring 7 maj.

Det är inte bara det allmänna intrycket som indikerar

att fåglarna i år tagit extra god tid på sig med de vårliga bestyren, man kan även med siffror bestyrka att så har varit fallet. Som nämnts ovan har det i år fastnat ovanligt många rödhakar, gransångare och taltrastar i näten, faktiskt fler än något år sedan vårmärkningen vid Hoburgen startade 1999. Alla dessa arter passerar normalt Gotland i stora antal under en tid då det inte sitter några nät i vägen för deras framfart. I år talar dock märksiffrorna för att topparna har förskjutits fram en bit i tiden. Som ett annat talande exempel väljer vi att titta närmare på fångsten av törnskata (se diagram 1). Mediandatum för åren 2001 – 2010 är 28 maj. Årets median hamnar på 1 juni, medan den allra första av årets 10 törnskator fångades så sent som 26 maj. Mediandatum för årets första ringmärkta törnskata för den senaste 10-årsperioden är 13 maj. Även härmsångare uppvisar ett liknande mönster. Denna vår fångades endast 9 stycken i maj och hela 31 under perioden i juni. Förhållandet brukar vara ungefär det omvända.

Värmärkta törnskator 2001-2010

Diagram 1. Antalet ringmärkta törnskator *Lanius Collurio* över tid under perioden 2001 – 2010.

Sammanfattning av vädret och fågelflödet

April (25-30): Vårsången inleddes med en behaglig vecka, mestadels klart väder och inga längre perioder med kraftiga vindar, men när det blåste var det uteslutande från nordsektorn. Dessutom höll sig nederbörden på avstånd. 343 fåglar av 31 arter ringmärktes, däribland 142 rödhakar, 37 lövsångare, 29 gransångare, två stenknäckar och en pilfink. I fält observerades 7 sidensvansar, en kustlabbe och en ringtrast.

Maj (1-31): I början av månaden kom vindarna mest från N eller NO, medan det från 11 maj erbjöds uteslutande sydvästsvindar. Framförallt mot slutet av månaden kom det även regnskuror vid klippan. Fem märkdagar blev inställda med anledning av vädret. Totalt under månaden ringmärktes 1099 fåglar av 45 arter. Utöver de arter som omnämnts i det inledande stycket, kan vi tillägga 449 lövsångare, 198 rödhakar och 84 ärtsångare. En biätare sågs både 14 och 26 maj vid Hoburgen, 27 maj observerades två stycken vid Rivet. En 3K hane praktejder sågs vid Rivet 21 maj, en havssula och en insträckande

hona aftonfalk sågs vid Hoburgen 20 maj, 18 maj hördes en spelande hornuggla i Skoge och dagen därpå spelade där en turturduva. En stäpphöksbane sågs 1 maj, flera ringtrastar beskådades i socknen under månadens första dagar och en rostgumpsva flög omkring vid klippan under slutet av månaden.

Juni (1-8): Måttligasydostvindar och litesommarkänning avrundade denna vårsång, där det i juni ringmärktes 150 fåglar av 31 arter, varav 31 härmsångare, 26 lövsångare och 18 törnsångare. Dessutom fick en busksångare ring 1 juni och en lundsångare märktes 5 juni. En rostgumpsva sågs under flera dagar vid klippan och en tereknsnäppa rastade i Flisviken 5 juni.

Trastfåglar

Vi har tidigare påpekat att rödhake och taltrast i år har förekommit i betydligt större omfattning än vanligt, troligen till största del beroende på senarelagd passage. Blåhake är fortsatt sparsam medan rödstjärt i år har märkts ungefär i förväntat antal (se tabell 1).

Tabell 1.
Trastfåglarna
våren 2011 och
tidigare år.

Art	2011	Medel 2001-2010	2010	2009	2008	2007	2006
Rödhake	341	154	186	115	210	216	67
Näktergal	11	13	23	17	18	16	11
Blåhake	5	21	5	29	37	2	19
Svart rödstjärt	3	2	1	1	5	3	1
Rödstjärt	82	84	114	48	130	92	64
Buskskvätta	5	5	6	4	8	5	1
Stenskvätta	7	4	1	6	6	8	2
Koltrast	9	16	14	16	23	9	27
Björktrast	1	9	7	3	10	16	4
Taltrast	26	10	14	5	9	14	12
Rödvingetrast	1	1	2	0	0	0	3

En av vårens flertaliga svarta rödstjärter *Phoenicurus ochruros*.
Foto: Ola Wizén.

Sylviasångare

Bland sylviasångarna är det bara svarthätta som undviker att i år sätta nytt bottenrekord i antal ringmärkta fåglar sedan vårmärkningen flyttades till Hoburgsklippan 1999. Hösten 2010 hade sylviorna, främst trädgårdssångare, en bra säsong. Vi avvaktar resultatet för kommande höst. 2006, då blott 30 trädgårdssångare ringmärktes på våren, blev höstsiffran 439 den högsta i modern tid (se tabell 2).

Tabell 2.
Sylviasångarna
våren 2011 och
tidigare år.

Art	2011	Medel 2001-2010	2010	2009	2008	2007	2006
Höksångare	3	16	16	10	24	17	17
Ärtsångare	92	199	297	225	353	119	100
Törnsångare	59	126	114	151	236	136	88
Trädgårdssångare	24	58	107	41	81	116	30
Svarthätta	73	57	138	42	65	88	52

Tabell 3.
Flugsnapparena
våren 2011 och
föregående år.

Art	2011	Medel 2001-2010	2010	2009	2008	2007	2006
Grå flugsnappare	12	23	42	14	57	9	14
Mindre flugsnappare	2	6	12	1	7	4	2
Halsbandsflugsnappare	8	6	18	1	9	3	10
Svartvit flugsnappare	11	25	51	15	45	12	18

Flugsnappare

Förra året uppvisade alla flugsnappararterna goda siffror, såväl vår som höst. I år ser det dock ganska magert ut, åtminstone beträffande grå och svartvit flugsnappare som hamnar på ungefär halva genomsnittsantalen. Endast två mindre flugsnappare är kanske inget att orda om, då arten ju inte fångas i alltför stora antal i Sundre (se tabell 3).

Kontroller

Under våren fångades 19 fåglar som ringmärktes av oss minst en vintersäsong tidigare (se tabell 4). En gulspurv ringmärktes redan 2003 med åldersangivelsen 2K, och var således 10K vid kontrollen denna vår. Det var en hona med ruvfläck, så av allt att döma rör det sig om en av de flera gulspurvar som häckar på området. Anmärkningsvärt är dock att det var första gången sedan märktillfället som denna individ fastnade i näten. Som kontrast kan nämnas två gulspurvar som ringmärktes 2007 respektive 2008, och som kontrollerades under våren i Sundre. Dessa hade kontrollerats av oss 11 respektive 10 gånger tidigare. Vi inväntar med spänning ringmärkningsdata för de 10 på annan ort ringmärkta fåglar, varav 6 från utlandet, som fastnade i näten vid klippan under den gångna säsongen.

Övrig märkning

Tommy och Ulrica hade otur med vädret och drabbades av flera inställda dagar, men fick lite plåster på sårerna i form av holkmärkning av boungar. Stararna resulterade i år i två ringmärkta kullar med sammanlagt 12 fåglar. Dessutom försågs en kull kajor och en kull kråkor med ring, tre individer vardera. Under nätuppsättningen 24 april råkade 6 rödhakar och 4 kungsfåglar flyga in i näten. Dessa ringmärktes naturligtvis, men kommer inte med i statistiken för standardperioden.

Rostgumpsvala *Cecropis daurica* sedd kring klippan 5 – 8 juni. Dessför innan sågs även en individ den 30 maj. Fågeln på bilderna fotograferades den 7/6 av Josef Andersson.

Tabell 4.
Egna kontroller
under våren 2011
fördelat på antal
och ursprungår.

Märkår	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Total
Näktergal								2	2
Stenskvätta							1		1
Höksångare							1		1
Ärtsångare								1	1
Grönsångare								1	1
Lövsångare							2	4	6
Stare					1				1
Gulspurv	1				1	1	2	1	6
Total	1	0	0	0	2	1	6	9	19

Övrigt

Den här våren hade vi besök av två utländska medarbetare. Aïda López kom från Spanien via Nidingen och aspirerade på att bli fullfjädrad ringmärkare. Liis Keerberg från Estland hjälpte till en vecka i månadsskiftet april-maj. Dessa båda, samt Dennis Nyström, Lena Pettersson och Lars Magnusson hälsas välkomna som nya i verksamheten, liksom nygamle Peter Keil (medverkade även 1990).

Leo Larsson
Vänortsgatan 7
752 64 Uppsala
leo.larsson@gmail.com

Åsa Steinholtz
Vänortsgatan 7
752 64 Uppsala
asa.steinholtz@gmail.com

Tack

Ett stort tack riktas till familjen Reiland-Ståhlberg, vars vackra gårdshus vid Skoge som vi hyr. Med den underbara utsikten över vidder och hav.

Keges Grosshandel AB tackas för frikostig sponsring av förnödenheter, Sune Jacobsson och Einar Johansson tackas för hjälp med praktikaliteter i samband med ringmärkningsverksamheten och sist men inte minst, tack till de 26 ringmärkare och assistenter som under sin fritid ställt upp med sin arbetsinsats i ringmärkningsverksamheten vid Sunde fågelstation.

En huggorm tittade förbi på självaste öppningsdagen. Foto: Ola Wizén.

Tabell 4. Totala vårmärkningen 2011.

Art	April	Maj	Juni	Summa	Övrig	Total
Dvärguv		1		1		1
Nattskärra		1		1		1
Göktyta	2	1		3		3
Trädpiplärka	1	3		4		4
Sädesärla	3	2	1	6		6
Sidensvans		1		1		1
Gärdsmyg	3	6	1	10		10
Järnsparv	1	2		3		3
Rödhake	142	198	1	341	6	347
Näktergal		9	2	11		11
Blåhake		5		5		5
Svart rödstjärt	1	1	1	3		3
Rödstjärt	12	68	2	82		82
Buskskvätta	1	4		5		5
Stenskvätta	1	2	4	7		7
Koltrast	2	5	2	9		9
Björktrast			1	1		1
Taltrast	11	11	4	26		26
Rödvingetrast	1			1		1
Sävsångare		1		1		1
Busksångare			1	1		1
Kärrsångare		1	2	3		3
Rörsångare		3	4	7		7
Trastsångare		1		1		1
Härmsångare		9	31	40		40
Höksångare		1	2	3		3
Ärtsångare	4	84	4	92		92
Törnsångare		41	18	59		59
Trädgårdssångare		11	13	24		24
Svarthätta	24	46	3	73		73
Lundsångare			1	1		1
Grönsångare	1	2	1	4		4
Gransångare	29	52	4	85		85
Lövsångare	37	449	26	512		512
Kungsfågel	25	4		29	4	33
Grå flugsnappare		8	4	12		12
Mindre flugsnappare		2		2		2
Halsbandsflugsnappare	3	4	1	8		8
Svartvit flugsnappare	1	10		11		11
Blåmes	6	3		9		9
Talgoxe	3	3		6		6
Törnskata		5	5	10		10
Kaja				0	3	3
Kråka				0	3	3
Stare			2	2	12	14
Pilfink	1			1		1
Bofink	3	14	2	19		19
Bergfink		1		1		1
Grönfink	3	7	1	11		11
Grönsiska		1		1		1
Hämpling	11	6	1	18		18
Gråsiska	4			4		4
Rosenfink			5	5		5
Stenknäck	2			2		2
Gulspurv	3	9		12		12
Sävsparv	2	1		3		3
Summa	343	1099	150	1592	28	1620
Antal arter	31	45	31		5	56

150.000 FÅGLAR VID HOBURGEN

TEXT Leo Larsson

FOTO Lena Pettersson

Hösten 1990 började Sunde fågelstation med standardiserad ringmärkning vid Hoburgen och sedan 1999 bedrivs även vårmärkningen nedanför klippan. Sammanlagt hade inför årets verksamhet 149'646 fåglar ringmärkts där, och det var alltså bäddat för ett litet jubileum. Första dagen märktes 91 fåglar, sedan gick siffrorna stadigt nedåt. Framåt helgen den andra veckan började dock 100-dagarna komma. Den 7 maj, 13 dagar in på säsongen, fastnade så den etthundrafemtiotusende fågeln i

ett av stationens fångstnät. Det var en 2K-hanne rödstjärt som fick ringnumret CN37074. Han var vid god vigör då han bedömdes ha fettklass 4 och vägde 15,4 gram vid fångstillfället.

Rödstjärtar övervintrar huvudsakligen på savannerna i ett område strax söder om Sahara, främst i Burkina Faso och övriga Väst- och Centralafrika. Jubileumsfågeln valde alltså att mellanlanda på Gotlands sydspets på väg att leta upp en lämplig häckplats någonstans i Norden.

VIKARIAT KAN LÖNA SIG

En mycket nöjd Bimbi Ollberg med dvärguven, Otus scops, i hand.

TEXT Bimbi Ollberg

FOTO Gösta Reiland

Vecka 22 var personalmässigt en knepig vecka med personalbrist i märkningen vid Hoburgsklippan, så jag fick hoppa in och extraknäcka måndag och tisdag, innan ordinarie personal skulle dyka upp. Som assistent jobbade Karin Andersson.

Tisdagen den 31 maj började tidigt. Eftersom det den här sommaren skulle vara ett kornknarrsprojekt på södra delen av ön skulle Sudretsknarrar inventeras. Där det normalt finns drygt 20 knarrar fanns nu 6 stycken, så inventeringen var snabbt avklarad. Vilket också innebar att näten vid Hoburgen kom upp något tidigare än normalt den här morgonen.

Jag drog upp näten vid 3-tiden och väcktes sedan Karin och vi åt en tidig frukost. Efter flera dagar med blåst och

lite fågel i näten, var det nu en dag med svaga sydostliga vindar och värme. Så samtalet vid frukostbordet handlade om vad som kunde tänkas dyka upp. Biätare? Lundsångare? Sommargylling?

Strax efter halv fyra åker vi mot märkområdet och vid grusvägen ner mot märkningen möter vi Matti Eriksson som stod och lyssnade på en möjlig vassångare. Den hade dock tystnat när vi försökte lyssna efter den, så vi packar ur bilen, plockar på oss påsar och så är det dags för första

nätundan. Det var fortfarande lite skumt ute, men förhoppningarna var stora så med raska steg går Karin mot äppelnäten och jag övre vägen. Jag pratade kort med Matti som nu hunnit ner till boden och sa att "nu tar jag den".

Första nätet var tomt och öde och jag fortsatte mot det andra nätet. Redan på håll såg jag att det låg nåt större i nedersta våden, nåt brunt. Tanken gick till nattskärra, men när jag kom nån meter närmare insåg jag att dom gula ögonen som stirrade på mig inte tillhörde någon skärra. Pulsen slog något fortare, för jag insåg direkt vad det var, Gotlands och kanske Sveriges första fångade dvärguv (Otus scops). Lättplockad lade jag den i en påse och vandrade vidare mot nästa nät. Rundan gav tre fåglar – förutom uven en rörsångare och en kärrsångare.

Väl tillbaka vid boden konstaterade jag enkelt till Matti att "jag tog den". Han trodde jag menade vassångaren och sken upp, men då jag sa "nåt bättre, en dvärguv" trodde han mig inte. Så det var bara att öppna påsen och visa upp den lilla ugglan.

Dvärguven är en ytterst sällsynt besökare i Sverige. Den häckar i större delen av Sydeuropa upp till mellersta Frankrike och sydligaste Ungern. Den är ca 20 cm hög och kännetecknas förutom litenheten av sina små "örontofsar" och vitaktiga skulderband på en annars rödbrunspräcklig kropp. Den finns i två färgvarianter, en rödbrun och en grå. Sundrefågeln tillhörde den rödbruna varianten.

Segt var bara förnamnet. Tur att personalen var desto mer på alerten den 31 maj.

Detta blir, om den godkänns av Raritetskommittén, den tredje godkända dvärguven på Gotland. Den första sågs vid Langhammars på Fårö 13 – 16/6 1956 och den andra sågs och hördes i Östergarn 3/6 – 10/8 2006. Därutöver finns några icke godkända observationer av ropande fåglar, alla från sydligaste Gotland, de närmaste åren därpå. I Sverige finns 10 godkända fynd fram t o m 2010 och detta blir i så fall det elfte fyndet i landet.

Eftersom klockan inte var mer än strax innan fyra, kändes det inte riktigt kul att börja ringa runt till en massa folk, men vi ringde Gösta Reiland och sände ett antal SMS och MMS till ett antal skådare som vi visste fanns i närheten. Närheten och närheten, en var på Gotska Sandön, en visade sig vara i Bulgarien och en i Provence, men Gösta dök i alla fall upp inom 5 minuter med hela kameraarsenalen redo.

Nu blev vi varse om problematiken. Dvärguv fanns inte med på RC's ringstorlekslista! Och vi hade inte någon som helst litteratur för ålders- eller könsbestämning! Vad göra? Ringa Tuomo på RC klockan fyra på morgonen och fråga om ringstorlek? Nja, vi valde en enklare lösning – Google! Vi letade på nätet och fann ringstorleken, där-

emot fann vi inte någon vettig litteratur på nätet om ålders- och könsbestämning. Men eftersom alla hand- och armpennor var av samma ålder bör det vara en fjolårsfågel (2K). Könsbestämningen återstår att klura ut från fotografierna.

Efter att den fått sin ring, vingen mätts och en massa fotografier tagits, släpptes fågeln nere vid oxlarna sydväst om boden med förhoppningen att den skulle stanna kvar där så eventuella uvletare skulle ha en chans att hitta den. Ett antal försökte under dagens lopp, men oss veterligen var det bara en skådare som lyckades se den efter märktillfället.

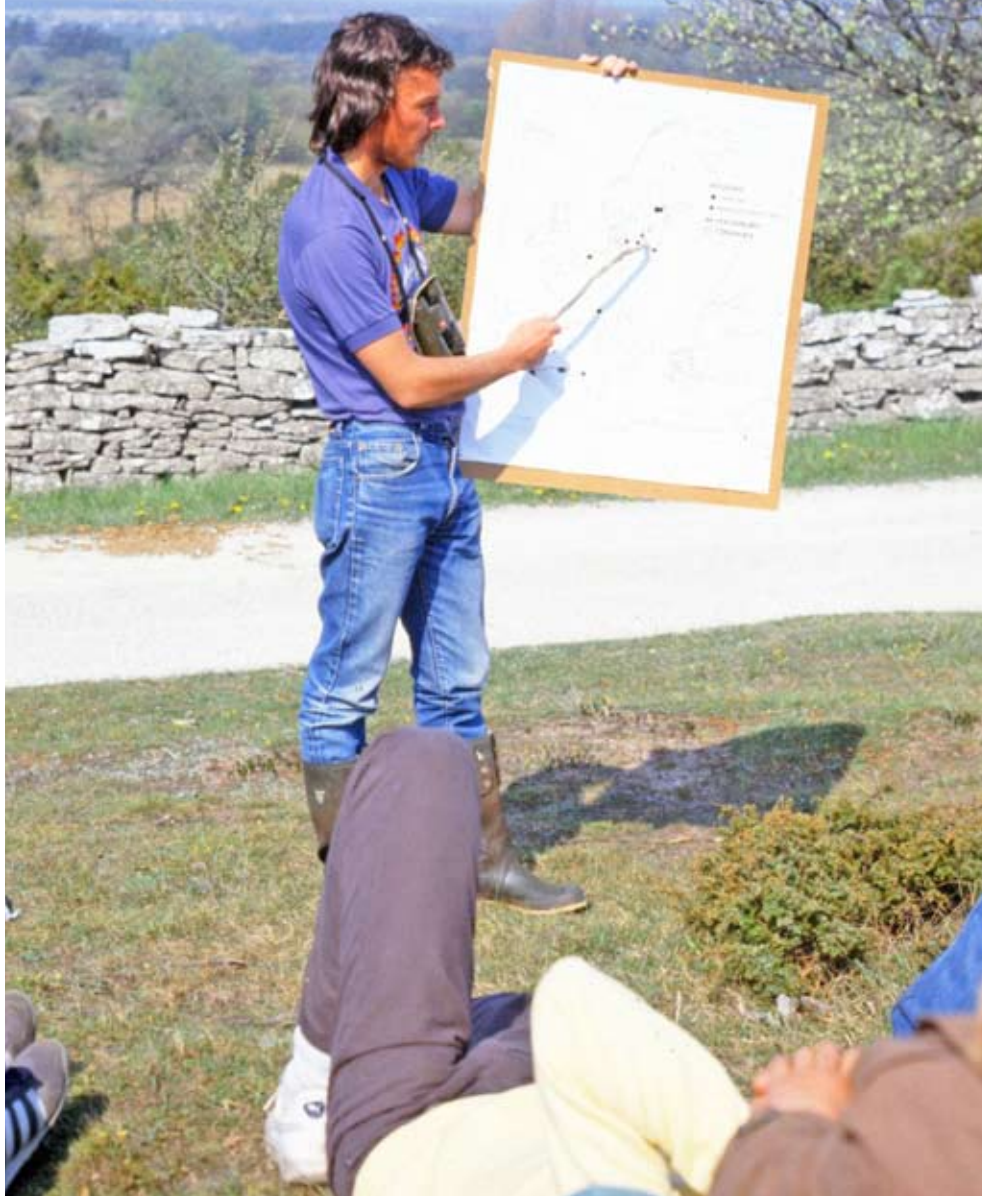
Dagen i övrigt gav inte så mycket mer, totalt 21 fåglar, bl a två kärrsångare och en höksångare. Men den 31 maj lär gå till historien som uvdagen i Sundre. I fält sågs och hördes två sommargyllingar, en citronärsla och en busksångare. Så man kan väl anta att dvärguven också hade ett sydostligt ursprung.

Klockan tio drogs näten ner och två dagars vikariat var över, dags att åka hemåt. Att vikariera som ringmärkare i Sundre kan alltså löna sig...

Bimbi Ollberg
Burs Amunde 417
623 49 Stånga
bimbiollberg@hotmail.com

NÅGOT OM MIN SKÅDARVÅR PÅ SÖDRA GOTLAND 1985

Thord Fransson guidar en grupp besökare i Skoge. Hoburgs fyr och fyrberget i bakgrunden.

– Hågkomster från möten med Sundregruppen förr i tiden.

TEXT & FOTO Mats Gothnier

Våren 1985 låg jag som ringmärkarassistent på södra Gotland. Redan i mars skrev jag ett brev till Sundregruppen och hörde mig för. Så här i efterhand förundras jag lite över min handlingskraft – jag hade inte någon speciellt bra relation till Sundregruppen, snarare tvärtom. Något år tidigare hade jag faktiskt blivit anklagad av Thord Fransson för att ”försvåra Sundregruppens arbete”. Det ni!

Saken var den att jag och tre andra skådare från Södertörns fältbiologer, en regnig dag något år tidigare, hade sökt skydd i en grotta inne på det militära skyddsområdet vid Hoburgen. Ovetandes hade vi blivit observerade av en militär som larmat polis (i Visby?). Efter polisförhör både på plats och i Stockholm fick vi böta 500 kronor var. Men värre var att vi fick en utskällning av Thord från Sundregruppen. Det tog vi nog faktiskt hårdare.

Sundregruppen hade nämligen legat i förhandlingar med militären om att få märka kring burgarna och vårt övertramp skulle ju naturligtvis göra det *oöverskådligt* för en *oöverskådlig* framtid för Sundregruppen att få märka där. Dessutom skulle relationen mellan fågelskådare och militären bli ännu mer ansträngd. Jag blev förstas väldigt ledsen av händelsen, men så här i efterhand kanske det ändå mest är en rolig historia. Skyddsområdet är nu sedan länge tillgängligt. Kanske var min ansökan till Sundregruppen ett försök till försoning?

Nåväl. Min något högtidliga ansökan (se nedan) beviljades och Thord Fransson blev min sympatiske läromästare under två härliga vårveckor. Det var en lycklig tid och i mitt liv existerade i stort sett bara fåglar. Jag tjänade pengar som vikarie på dag- och fritidshem, men så fort jag

fick chansen stack jag ut och skådade. Dessa tidiga skådarår har satt djupa minnen i mig och det känns gött att få skriva av sig lite så här i efterhand. Jag sträcker mig efter obsboken och upptäcker att 1985 nog var ett av mina guldår. På den tiden fyllde jag minst två anteckningsböcker per år med sköna obsar. Det var innan Svalan förstörde alltihop...

Fredagen 24 maj kom jag tillbaka efter skådning i Grekland. Redan samma kväll satt jag på båten från Nynäshamn. Med var kompisarna Magnus Kleist och Mats Karström. Mats kände guiderna på Stora Karlsö, så det blev vårt första stopp. Vi övernattade vid Hien och bland alla fåglar som jag noterat står även namnet på en lång radda svampar, kärllväxter, mossor och annat som Karström tutade i oss.

På eftermiddagen nästa dag åker Magnus och jag vidare mot Sudret. Vi liftar från Klintehamn, men får gå hela sträckan Burgsvik – Vamlingbo. Jag minns att det var stekhett och svintungt med all packning. På den glödgheta asfalten hittar vi en intorkad och överkörd ringmärkt fågel. Denna "plattfågel" visade sig senare vara en holkmärkt halsbandflugsnappare från Öja socken. En efterlängtat skjuts med raggarbil tar oss hela vägen ner till Ottens i Sundre, där stationspersonalen bodde på den tiden.

Måndag 27 maj blir min första märkdag. Thord och jag kliver upp vid kl 03:45, spanar och plockar vid näten fram till 13-tiden. Redan första morgonen spelar en *po-po-poande* härfågel i märkområdet. Den skulle sedan bli rutin att ha under de första morgonrundorna. Följande dagar hörs även sommargylling sporadiskt i

VÄRBERG 19/3-85

HES!

Jag är en 22-årig kille från Skektalet, som undrar om det finns någon chans att ligga som ringmärkt - assistent på södra Gotland nu i vår.

Min försök till tag i Thord Fransson (som jag kommer lite) Men eftersom han är i lufien försöker jag på detta sätt, hör mig för.

Jag har skådat fågel en hel del år, men aldrig som ringmärktare.

Har dock "plockat" lite grön blå på Ottenby & Sandsort.

Huall period för min del är veckorna 22-23, eventuellt 24 (om verksamheten är igång då.)

Lön, mode & läsnande är inte nödvändigt, då jag gärna ställer upp ideellt. Vore dock tacksam för någon typ av lön.

P.s. Vore också tacksam om jag kunde få besked ganska fort, eftersom jag söker på annat håll, i så fall.

Hälsningar: MATS GOTTHJERT
GRÄNSHOLMSBACKEN 8
12742 SKÄRHEIMEN
08/41032 22 (SVERIGE)

Turturduva, Streptopelia turtur, ringmärkt i Skoge 3 juni 1985.

de höga poppelträden i märkområdet. Morgnarna förflöt i ett behagligt tempo och oftast klarade vi oss fint på två personer. Ibland kom det någon medhjälpare och supportade. Det blev även läge för lite friskåkning mellan passen. Då kollade vi sträck och rastare nere på Rivet. På kvällarna gjorde vi ibland utstickare till andra kustlokaler, t ex åkte vi upp till Faludden och Lars Jonsson. Att få komma in i hans ateljé minns jag som något otroligt häftigt.

En kväll när vi skådade vid Muskmyr fanns det upp till fyra, kanske fem, aftonfalkar i lufrummet samtidigt. Kanonhäftiga arter för mig i handen var självklart lundsångare och höksångare som vi märkte. Priset tog ändå den turturduva som fastnade i ett vinkelnät den 3 juni. Genom alla tider är det fortfarande bara denna turturduva som ringmärkts i Sundre.

Minnesvärt (nästan som ett trauma) var obsen av vitnäbbad islom i sommarträkt på Rivet 5 juni. Den här dagen var Janne Ohlsson med i bilen och hade fått baksätesplats bakom mig. Bilen kallades "Greven" om någon minns den. Trots sin placering i baksätet får Janne syn på en flygande lom vid sidan av bilen och bara vrålar *vitnäåsa!* Thordan tvärnitar och eftersom bilen bara har två dörrar trycker Janne fram mitt ryggstöd för att snabbt komma ut. Jag minns att min obs så att säga blev något begränsad, men kul var det.

Påföljande dag, den 6 juni, blev om möjlig ännu mer dramatisk. Efter tidigt märkarpass hämtar vi Tuomo Kolehmainen i Burgsvik. Janne åker tillbaka mot Stockholm. Tillbaka på gården tvärsomnar vi i den lilla stugan

vid Ottes. Toumo som är nyanländ och pigg skådar runt i markerna och hittar vid 13-tiden en Präriemås! Det börjar med att den flyger förbi märkarboden norrut. Tuomo hänger på och kan strax återfinna den på fälten mellan Sandkvie och Digrans. Den födosöker med ett stort gäng skrattmåsar. Thordan och jag larmas och hoppar i brallorna och får också se den rara måsen. Även Lars Jonsson, som precis i dagarna skulle bli pappa, kommer loss och får en snabb flukt på den rara amerikanska måsen.

Följande dagar blir kalla, dimmiga och rätt fågeltomma. Så när vi drar ihop näten för säsongen den 9 juni känns det faktiskt rätt skönt. Tuomo och jag får skjuts med Lasse Jonssons bil hela vägen upp till Stockholm. Tack härliga Sundre!

Torsten Green-Petersen släpper turturduvan.

Mats Gothnier
Hammarby allé 34
120 61 Stockholm
mats-gothnier@hotmail.com

Föreningsinformation

Sundregruppens ekonomiska situation

Sundregruppen har under de senaste åren (2009, 2010) gått med förlust. Vi har fått ta av våra reserver och bufferten mot bankrutt har minskat drastiskt.

Vad beror då detta på? En av de största anledningarna till att våra utgifter ökat är kostnaderna för vårt boende i Sundre. Hyran har ökat från 15 000 kr 2004 till 30 000 år 2006 och 35 000 2010. Att vi fortfarande haft god ekonomi till för ett par år sedan beror endast på generösa bidrag från Djurens vänner i Stockholm som helt eller delvis täckt våra hyreskostnader.

Föreningens huvudsakliga inkomster har, utöver ovan nämnda bidrag, varit medlemsavgifter och verksamhetsbidrag (den summa som alla deltagare i vår verksamhet betalar för att få delta, 30 kr/natt). Vi har inte känt att det varit möjligt att öka medlemsavgifterna. Det känns som om att vi riskerar att tappa inkomster istället för att öka dem om vi höjer avgifterna. Verksamhetsbidraget har ökat efter hand, från att ha varit borttaget under goda år, höjts till dagens 30 kr/dygn. Det kommer att behöva höjas i framtiden om inget drastiskt händer.

Vad gör vi nu åt situationen? Vi har under åren sökt diverse bidrag från stiftelser och fonder. Det arbetet intensifieras nu. Vi vill också satsa på att öka antalet medlemmar och antalet personer som aktivt deltar i vår verksamhet. Detta för att öka inkomsterna från medlemsavgifter och verksamhetsbidrag.

Inte att förringa bland våra inkomster är de gåvor som våra medlemmar och besökare vid fågelstationen skänker till föreningen. Dessa gåvor mottas tacksamt även i framtiden.

Tommy Lindberg, kassör

Personalbokning

Höstsåsongen börjar den 25 juli och pågår åtminstone fram till 15 september. För att anmäla sig som ringmärkare eller assistent skickas e-post till adressen nedan. Helst vill vi att ni bokar in er hela veckor, dvs (lördag) söndag-lördag (söndag).

Sedan i våras finns bokningskalendern lättåtkomlig på vår hemsida, där du överskådligt kan följa aktuellt bokningsläge.

Det går självklart bra med kontakt även på telefon. Jag nås på mobilnummer 070-972 37 72.

Hälsningar

Leo Larsson

bokning@sundrefagelstation.se

Hemsidan och bloggen

Arbetet med ny layout av våra nätbaserade kanaler är genomfört så här långt. Vi hoppas dock kunna utveckla hemsidan vidare i framtiden och bland annat ett bildgalleri finns på önskelistan. Detta medför mycket arbete ifall det skall göras helt komplett, dvs med det äldre bildmaterialet inskannat från dia.

Om du inte har adresserna helt klara för dig:

Hemsidan: <http://www.sundrefagelstation.se>

Direkt till bloggen: <http://blogg.sundrefagelstation.se>

Nästa Staingylpen

Vi siktar på att få ut nummer 1-2012 kring den 15 januari med inbetalningskort och kallelse till årsmötet. Självklart kommer den att innehålla redovisningen av höstsåsongen, men annars är inget på tapeten än så länge.

Så om den kommer att innehålla något *mera* läsvärt kan faktiskt vara upp till just *Dig!* Välkommen att skicka in, jag vill ha ditt manus **senast 30 november**.

Redaktören

ola.wizen@telia.com

Kan du tänka dig att få Staingylpen digitalt?

Föreningen skulle få rejält minskade kostnader för framställandet av Staingylpen genom skicka ut den digitalt. Kontakta kassören om du är intresserad av att få den som PDF nästa gång!

Material till Staingylpen

Det kan vara såväl ord som bild och omfattningen väljer du själv. Alla bidrag är högst välkomna. Innan du gör slag i saken kan det vara värt att tänka på nedanstående:

- Texten skall vara oformaterad – utan tabbar, indrag och liknande – och inte innehålla bilder, diagram och sådant som artikeln ska innehålla.

Den skickas antingen i ett Worddokument (doc-fil), Anteckningar (txt-fil) eller så skriver du direkt i mailet om det inte är så mycket.

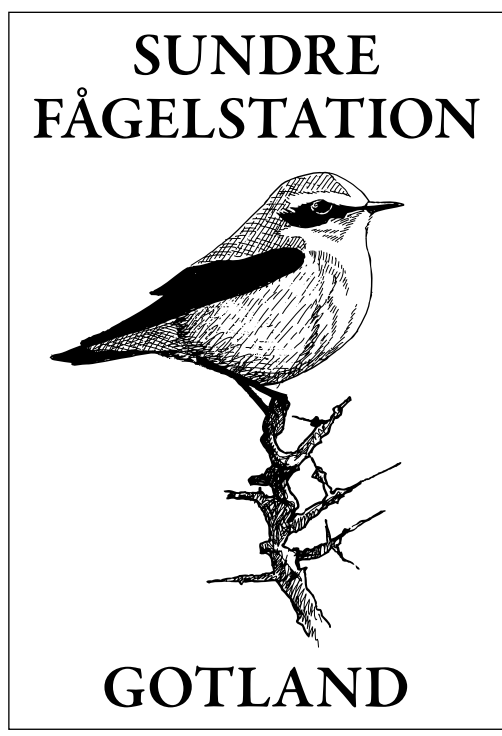
- Bilder och illustrationer skickas alltid på sidan av som bifogade filer.

- Vill du ha in tabeller eller diagram ska de göras i Excel och inte i Word. Dessutom vill jag ha allt i separata filer för att kunna hantera det. Kontakta mig gärna innan du börjar! Kalkylblad i OpenDocument går inte.

Våra klistermärken

Sedan hösten 2010 finns det helt nya klistermärken till försäljning i ringmärkarboden.

De är gjorda efter förlagor av Per Smitterberg. Första upplagan är 250 exemplar av vardera märke. Försäljning sker även genom kassören.

70 x 100 mm

ø 90 mm

Sundregruppens kalender för 2012

Hem i Din brevlåda!

Stöd Sundregruppen genom att beställa vår kalender. Sätt in pengar på pg 45 97 36-5 senast den 31 oktober. Den kostar 150:- styck, inklusive frakt. Märk talongen med namn och leveransadress. De kommer i era brevlådor innan jul 2011. Ovanstående är ett exempel och den färdiga produkten kommer att innehålla helt eller delvis andra bilder och kan även få ett något annat utseende i övrigt.